

Вищезазначене дозволяє дійти **висновку**, що за сьгоднішніх умов потрібно вдумливо реформувати сферу освіти, спрямовуючись на трансформацію її функціонального призначення за подальшої глобалізації світової економіки та підвищення викликів інноваційного розвитку. Зокрема варто забезпечити наступне поєднання освіти, науки та бізнесу, адже це ключова умова високої конкурентоздатності навчальних закладів.

Перспективою подальших досліджень виступає розроблення окремих рекомендацій щодо досягнення європейських освітніх стандартів в системі вищої освіти України на основі здійснення порівняльного аналізу інноваційності стандартів України та країн зарубіжжя.

Джерела:

1. Бобрицька В. І. (2014). Вища освіта в умовах конкуренції на ринку освітніх послуг: порівняльний аналіз досвіду України та Швеції. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання і виховання*, (24). С. 15-22.
2. Бобрицька В. І. (2014). Освітня політика Швейцарії у сфері інформатизації освіти: уроки для України. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання і виховання*, (25). С. 10-17.
3. Бобрицька В. І. (2016). Сучасна вища освіта в умовах конкуренції на ринку освітніх послуг: порівняльний аналіз досвіду країн Чорноморського регіону. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія* : зб. наук. пр. Київ : НАУдрук, 1(8). С. 17-22.
4. Бобрицька В. І. (2015). Сучасні дослідження проблем маркетингу освітніх послуг. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання* : збірник наукових праць. (27). С. 21-25.
5. Бобрицька В. І., Процька С. М. (2013). Організаційно-педагогічні умови застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки студентів гуманітарних спеціальностей. *Вісник Житомирського університету*. С. 34-37.
6. Бобрицька В. І. (2015). Система освіти як об'єкт моніторингу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання і виховання*. Вип. 27. С. 19-34.
7. Закон України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 № 1556-VII. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Закон України "Про освіту" № 2145-19 від 05.09.2017 р. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Закон України "Про повну загальну середню освіту" (2020 рік). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, ухвалено 25 червня 2013 року Указом Президента України. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua>

Abstract. The article analyzes the legal regulation of the mechanism of standardization of education in Ukraine, develops a model of an innovative mechanism for achieving European educational standards in Ukraine, provides recommendations for the implementation of the developed model of an innovative mechanism for European standardization of national education.

Key words: innovative mechanism, standardization, European standards of education.

* * *

Бобрицька В. І., професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики факультету менеджменту освіти та науки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор, (м. Київ, Україна)

Качуренко О. О., студентка 12 групи заочної форми навчання факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Спеціальність "Початкова освіта" (м. Київ, Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ "CASE-STUDY" У ЗАРУБІЖНОМУ ДОСВІДІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті обґрунтовано, що урахування зарубіжного досвіду у застосуванні технології "case-study" створює студентам педагогічних закладів вищої освіти України можливість для набуття актуальної й професійно значущої інформації щодо форм, методів, прийомів, засобів координації освітніх впливів на учнів під час роботи з кейс-матеріалами у початковій школі.

Ключові слова: технологія "case-study", заклади вищої освіти Великої Британії, майбутній учитель початкової школи

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Сучасна концепція розвитку початкової освіти в Україні втілює ідею її реформування відповідно до європейських та світових освітніх стандартів. Нова Українська школа має формувати в учнів уміння критично мислити, не боятися висловлювати свою думку, бути відповідальним громадянином [5]. Успішність реформаційних кроків, на нашу думку, буде забезпечуватися за умови творчого урахування досвіду зарубіжних країн з питань застосування сучасних технологій у процесі підготовки учителя початкових класів.

Аналіз наукових джерел [3; 4; 11] дав змогу з'ясувати, що уваги заслуговує вивчення й упровадження у практиці діяльності вітчизняних педагогічних закладів вищої освіти (ЗВО) досвіду Великої Британії у застосуванні технології "case-study" в означеному контексті.

Аналіз наукових досліджень. Передусім зазначимо, що технологія "case-study", розроблена англійськими науковцями Ф. Едейем, К. Ейтсом та М. Шевером [2; 9; 10], набула визнання у не лише в освітньому процесі ЗВО країн світу, але й стала предметом досліджень вітчизняних (В. Бобрицької [1; 2; 3; 4], С. Ковальової [4], Ю. Сурміна [8] та інших) та зарубіжних (М. Abercrombie [9], J. Ersine A., M. Leenders R [10] та інших) науковців. Проте, висвітлення досвіду зарубіжних ЗВО, зокрема Великої Британії, в контексті виокремлення актуальних ідей для підготовки учителя початкових класів в Україні не стали предметом пильного наукового інтересу дослідників.

Метою дослідження є аналіз зарубіжного досвіду, зокрема Великої Британії, щодо застосування технології "case-study" у педагогічних ЗВО. Важливість досягнення мети обумовлено пошуком ефективних технологій, які б можна було б застосувати у процесі підготовки майбутнього вчителя початкової школи в Україні.

Виклад основного матеріалу. Передусім зазначимо, що термін "case-study") перекладається з англійської мови як вивчення випадку.

Розповсюдженням є розуміння цього поняття як опису ситуації, яка реально існувала [8, с. 19].

У нашому дослідженні будемо керуватися умовиводом С. Ковальової, яка вважає сутністю технології “case-study” її проблемно-пошуковий характер. На думку вченої ця технологія базується на конкретних прикладах чи ситуаціях і дає змогу застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань. Кейс представляє собою реальну ситуацію, яка може виникнути у певній галузі діяльності, зокрема педагогічній, і над якою викладачу і студентам необхідно працювати спільно, щоб знайти обґрунтоване рішення [4, с. 10].

Слід зазначити, що у ЗВО Великої Британії, які спеціалізуються на професійній підготовці вчителя, створено банки типових педагогічних задач, розв’язання яких на основі кейсу сприяють набуттю нового досвіду студента у професійно-педагогічній діяльності, накопиченню професійно значущих компетентностей [9; 10]. У країні широко відомими є дві моделі застосування технології “case-study”: модель М. Мюнтера та модель Дж. Ерскіна та М. Ліндерса [10]. Стисло їх схарактеризуємо.

Модель М. Мюнтера передбачає процес роботи над створенням кейсу на чотирьох рівнях: перший – надання вказівки, яка втілює ідею майбутнього кейсу; другий – нарис, який дає відповіді на запитання: “Яку інформацію повинен включати кейс-матеріал?”, “Яким має бути обсяг майбутнього кейсу?”, “З чого слід розпочинати і як закінчити упорядкування кейс-матеріалу?”; третій – редагування, що розкриває відповідь на запитання: “Чи вірною є інформація у кейсі?”, “Чи допомагає розв’язання проблеми (завдання), що є у кейсі, набуттю необхідної компетенції?”; четвертий – передбачає остаточне редагування тексту кейса [10].

Основними настановами щодо застосування 4-х рівневої моделі М. Мюнтера є такі: 1) секрет успіху майбутнього кейсу у його простоті; 2) вживання зрозумілих і простих слів, речень допомагають уникнути, по-перше, неоднозначності тлумачення представленої інформації, і, по-друге, алогічності його викладу. Учений переконаний, що першочерговим завданням у створенні кейсу є спрощення складних фраз, а не ускладнення простих. Тому сучасна практика написання кейсів має стійку тенденцію до скорочення обсягу інформаційних блоків.

Друга модель, запропонована Дж. Ерскінім і М. Ліндерсом [10], на нашу думку, є ґрунтовнішою, оскільки детальніше презентує всі етапи роботи над створенням кейсу. Автори цієї моделі виокремлюють п’ять етапів означеного процесу: етап 1-й – пошук початкових умов, етап 2-й – встановлення першого контакту, етап 3-й – збір інформації, етап 4-й – процес складання кейсу, етап 5-й – прийняття рішення щодо друку.

Порівняння моделей застосування технології “case-study” у процесі підготовки вчителя у ЗВО Великої Британії (модель М. Мюнтера та модель М. Ліндерса і Дж. Ерскіна) свідчить, що спільним у них є дотримання вимоги щодо повноти реальності подій, що подаються. Це є головною умовою, яка забезпечує успіх засвоєння кейс-матеріалу. Тому у процесі застосування цих

моделей у педагогічних ЗВО України доцільно враховувати те, що під час створення кейсу потрібно використовувати якомога більше цитат з текстів; надавати посилання на джерело інформації; включати численні фактичні дані (цифри, дати, імена, історичні назви тощо); дотримуватися хронології подій під час опису проблемної ситуації.

Для досягнення мети дослідження доцільно стисло охарактеризувати технології навчання у співпраці на основі кейсів, які у ЗВО Великої Британії є досить затребуваними. Це, передусім, навчання у команді (StudentTeamLearning, STL), навчання у співпраці (CooperativeLearning, CL), технологія “Навчаємося разом” (LearningTogether, Lt), дослідницька робота студентів у групах [2, с. 14]. Оскільки однією з головних особливостей роботи з “case-study” є їх широкий міждисциплінарний характер, майбутньому вчителю початкової школи слід комплексно осмислити ситуацію, яку подано у кейсі, виявити проблему і питання, що потребують рішення. Таким чином, забезпечується розвиток самостійності й ініціативності, вміння орієнтуватися у широкому колі питань, пов’язаних з різними аспектами майбутньої професійної діяльності.

Слід додати, що навчання у співпраці у педагогіці Великої Британії розглядається як найуспішніша альтернатива традиційним методам, оскільки воно найповніше втілює ідеї суб’єкт-суб’єктної взаємодії. Окрім цього, важливим є ефект соціалізації, формування комунікативних умінь у студентів, адже головна ідея навчання у співпраці – вчитися разом, а не щось виконувати разом. Так, особливо ефективною у випадках, коли необхідно швидко віднайти способи розв’язання певної проблеми, є групова взаємодія на основі кейсу – “велике коло”. Кожна група (коло) отримує кейс із описом ситуації, сформульованими завданнями, вирішити які потрібно протягом 10 хвилин. Проте висувається вимога: не вся група спільно вирішує проблему, а кожний учасник кола намагається вирішити її індивідуально. Для цього кожен учасник діє записує пропозиції, які група вислуховує і визначається шляхом голосування щодо кожного пункту кейса: чи варто включити цей пункт до загального рішення проблеми чи ні?

У роботах англійських науковців [9; 10], зазначається, що саме співпраця, а не змагання є в основі навчання у групі. Слід пам’ятати, що важливим є дотримання умови: ті, хто працюють з кейсом, самі мають прагнути отримати навчальну інформацію.

Висновок. Викладене дає підстави для здійснення деяких теоретичних узагальнень.

1. Урахування зарубіжного досвіду у застосуванні технології “case-study”, зокрема Великої Британії, створює можливість у процесі вивчення методик навчання у початковій школі для надання студентам педагогічних ЗВО України актуальної й професійно значущої інформації щодо форм, методів, прийомів, засобів координації освітніх впливів на учнів під час роботи з кейс-матеріалами.

2. Провідні ідеї, які притаманні різним варіаціям роботи з кейс-матеріалом, – спільність мети і завдань, індивідуальна відповідальність і рівні можливості для досягнення успіху є концептуально прийнятними у

вітчизняній практиці професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі початкової освіти. Окрім того, застосування технології “case-study” створює підґрунтя для набуття важливих компетентностей майбутніми учителями початкової школи, що уможливить успішну реалізацію завдань Нової української школи – самостійне навчання учнів на основі колективних зусиль, набуття умінь приймати рішення тощо.

Перспективними розвідками авторів є обґрунтування науково-методичних підходів до розроблення уроків у початковій школі із застосуванням технології “case-study” з метою створення практичного підґрунтя для їх апробації студентами під час виробничої науково-педагогічної практики на факультеті педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, а потім – у професійній діяльності вчителів початкових класів.

Джерела:

1. Бобрицька В. І. Кейс-метод: актуалізація досвіду Великобританії в умовах сучасної університетської освіти в Україні. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2012. Випуск 1-2, с. 118-122.
2. Бобрицька В. І. Педагогічні умови застосування технології “case-study” у вищих навчальних закладах Великої Британії. *Вісник ЧНУ. Серія “Педагогічні науки”*. 2012. № 15 (228). С. 11-16.
3. Бобрицька В. І. Професійна підготовка майбутнього вчителя в реаліях процесу реформування вищої освіти. *Наук. записки: НПУ ім. М. П. Драгоманова*. 2005. № 59. С. 14–24.
4. Бобрицька В. І. Моніторинг якості освіти як чинник формування ефективної державної кадрової політики України з підготовки працівників для системи вищої освіти. *Теорія і практика навчання і виховання*. Серія 17. 2015. Вип. 26. С. 41-49.
5. Використання кейс-методу на уроках у початковій школі. Веб-сайт “Всеосвіта”. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-kejs-metodu-na-urokah-v-pocatkovij-skoli-11180.html>
6. Ковальова С. М. Кейс-метод у системі професійної підготовки майбутніх учителів у Великій Британії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир, 2012. 21 с.
7. Нова українська школа. Офіційний веб-сайт МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
8. Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. *Вісник НАРП*. № 2. 2015. С. 19-28.
9. Abercrombie M. L. J. *Aims and Techniques of Group Teaching*. Lnd. : SRHE, 1971. 96 p.
10. Ersine J. A., Leenders M. R. *Case Research : The Case Writing Process*. Ontario: School of Business Administration the University of Western Ontario, 1989. 156 p.
11. Bobrytska V. *Axiological Azimuths of the Global Educational Policy*. *Proceedings of the National Aviation University*, Том 67, № 3, 2016. С. 89-97.

Abstract. *In the article it is substantiated that foreign experience in the usage of technology “case-study” provides the possibility for students of pedagogical higher education institutions of Ukraine to acquire relevant and professional information on forms, methods, techniques and means of coordinating educational effects on pupils during the case-study work in primary school.*

Key words: “case-study” technology, UK higher education institutions, future primary school tutor.

* * *

Бобрицька В. І., професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики факультету менеджменту освіти та науки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор, (м. Київ, Україна)

Лисоконь І. О., студент групи 1МОПЗ факультету менеджменту освіти та науки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, ОПП “Освітня політика” (м. Київ, Україна)

УПРОВАДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ПРІОРИТЕТ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

У статті обґрунтовано доцільність упровадження інвестиційних програм розвитку закладів вищої освіти в Україні як пріоритету в освітній політиці країни; з'ясовано, що залучення інвестицій у вищу школу сприяє підвищенню конкурентоспроможності освітніх закладів, створює позитивний вплив на їх освітню діяльність, науково-дослідницьку роботу, мотивує професорсько-викладацький колектив до створення й реалізації нових проєктів розвитку закладів вищої освіти; схарактеризовано досвід Криворізького державного педагогічного університету щодо реалізації інвестиційного проєкту “Пілотна ініціатива інфраструктурної та програмної модернізації діяльності Центру сприяння працевлаштування студентів та випускників університетів” в рамках державно-приватного партнерства.

Ключові слова: державна інвестиційна політика, державна освітня політика, інвестиційна діяльність, освітня політика.

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Упровадження інвестиційних програм розвитку закладів вищої освіти (ЗВО) в Україні є пріоритетом галузі вищої освіти, оскільки вони уможливають підвищення якості освітніх послуг, створення більш високого рівня освіченості суспільства. З огляду на це, освітня політика щодо упровадження інвестиційних програм розвитку ЗВО має бути зацентрованою на створенні нормативно-правової бази та дієвих механізмів залучення інвестицій, зокрема й від недержавних інституцій, в ЗВО; визначенні пріоритетних або стратегічних напрямів розвитку ЗВО; упорядкуванні наукового апарату та аналізі теоретичних аспектів інвестиційних програм розвитку; практичній реалізації інвестиційних програм та проблем, що виникають в ході їх реалізації.

Сфера освіти на сучасному етапі розвитку всебічно зазнає суттєвих змін, адже суспільство постійно поглиблює технологізацію усіх процесів, інтенсивно розвиває глобальні інформаційні мережі. У всьому світі інвестиції створюють можливості для підвищення добробуту населення, вирішення низки соціальних проблем, забезпечення довгострокового зростання країни, подолання негативних наслідків кризових явищ, економічної еволюції загалом.

Аналіз наукових досліджень. Теоретико-методологічні засади державної політики у сфері освіти активно розробляють В. Андрущенко, В. Бобрицька, В. Кремень, С. Ніколаєнко, В. Савельєв та інші. Інвестиції як пріоритетний напрям державного управління в сфері освіти є предметом досліджень М. Баран, С. Останиної, С. Кузнецової; проблеми залучення інвестицій в освіту теоретично розробляють В. Майстер, Л. Черватюк, Н. Щеликова. Ефективність освітнього інвестування досліджують М. Карпенко, І. Крутий, К. Кулешов та ін.

Виклад основного матеріалу. У сучасній освітній політиці України відбуваються процеси, що чітко